

Dødsulykker Fritidsfartøy

Vegar Berntsen, rådgiver, Sjøfartsdirektoratet

Registrering av ulykker

- Sjøfartsdirektoratet har siden 2001 registrert dødsulykker på fritidsfartøy i norsk farvann.
- I 2013 gikk man over til å registrere fritidsfartøyulykker i Direktoratets ulykkesdatabase, dette har medført enkelte endringer i datastrukturen.
- Fra 2013 blir også hendelsesforløp registrert i ulykkene. Dette bidrar til å gjøre årsaksforhold lettere tilgjengelig.
- Direktoratet ulykkesregistrering baserer seg i utgangspunktet på medieovervåkning. 2 ganger i året blir registrerte hendelser oversendt til Politiet, for å supplere, og kontrollere hendelsene.
- Nytt siden sist er at vi også har begynt å gjennom data fra Hovedredningsentralen, for å lete etter hendelser som ikke havner i media eller politiets søkelys.

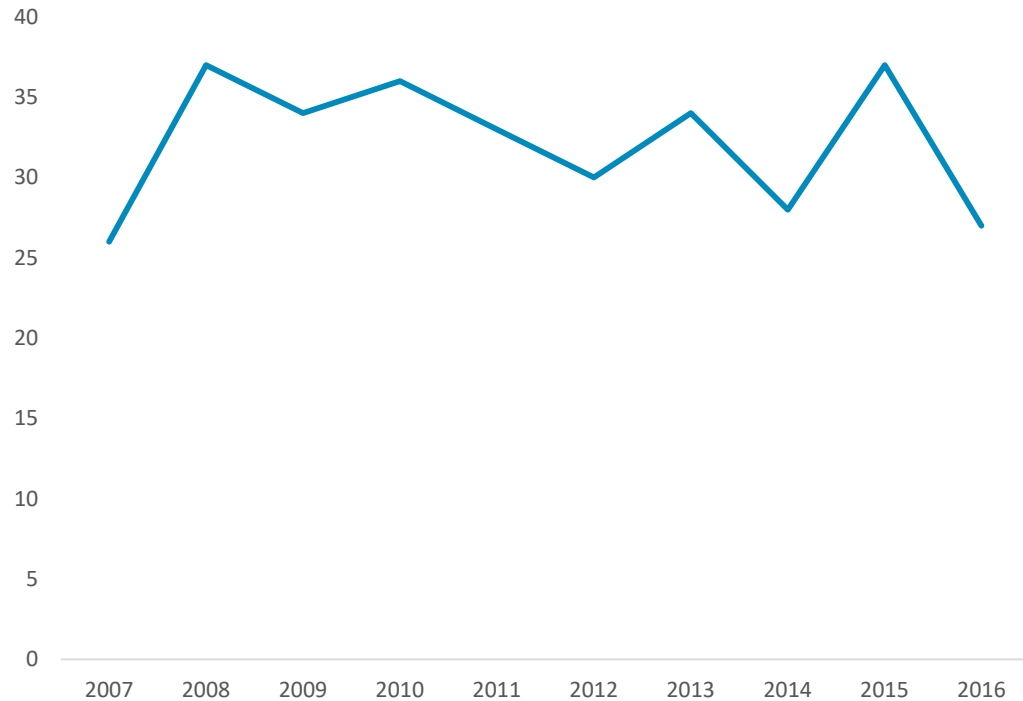
Hva registreres?

- Sjøfartsdirektoratet registrerer kun dødsulykker i forbindelse med bruk av fritidsfartøy. Ved tvilstilfeller (f.eks. person funnet ved siden av båten, ingen vitner til hendelsen) registreres ulykken.
- Så lenge hendelsen kategoriseres som en ulykke (ikke sykdom) registreres den, uavhengig av dødsårsak.
- Dette kan skape litt forvirring når Direktoratets tall sammenlignes med Norsk folkehjelps drukningsstatistikk, som registrerer alle drukningsulykker, uavhengig av hvorvidt ulykken involverte fritidsfartøy.

Status 2016

Omkomne 2007 - 2016

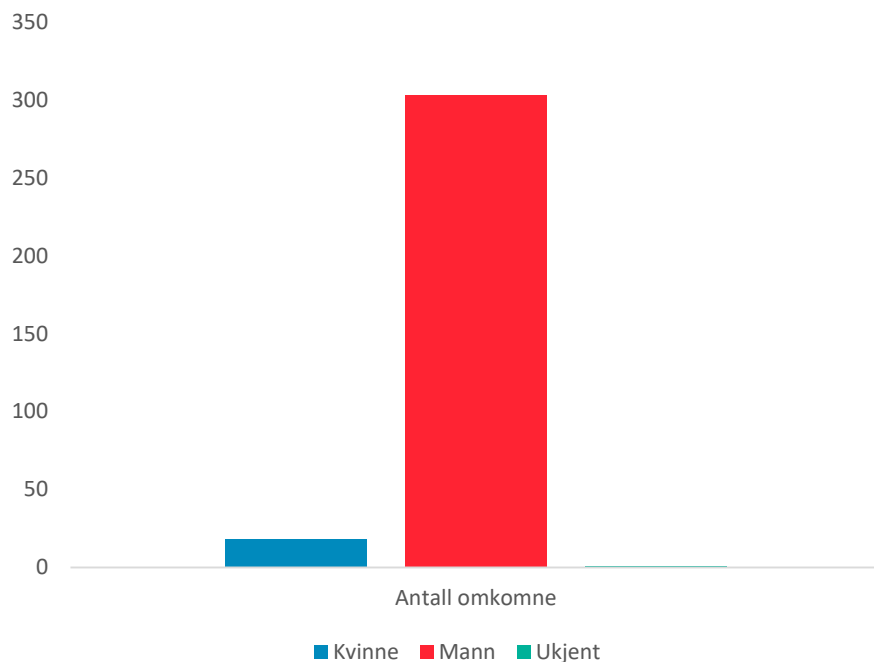

- 27 mennesker omkom på norske fritidsbåter i 2016
- Dette er en stor nedgang sammenlignet med 2015 (37)
- Men antallet omkomne er fortsatt alt for høyt

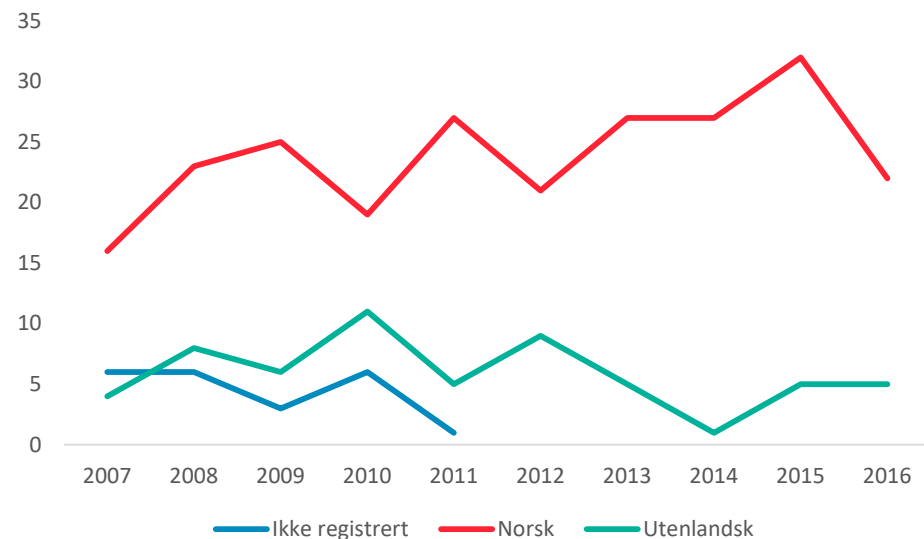

Hvem omkommer 2007 - 2016?

Kjønn

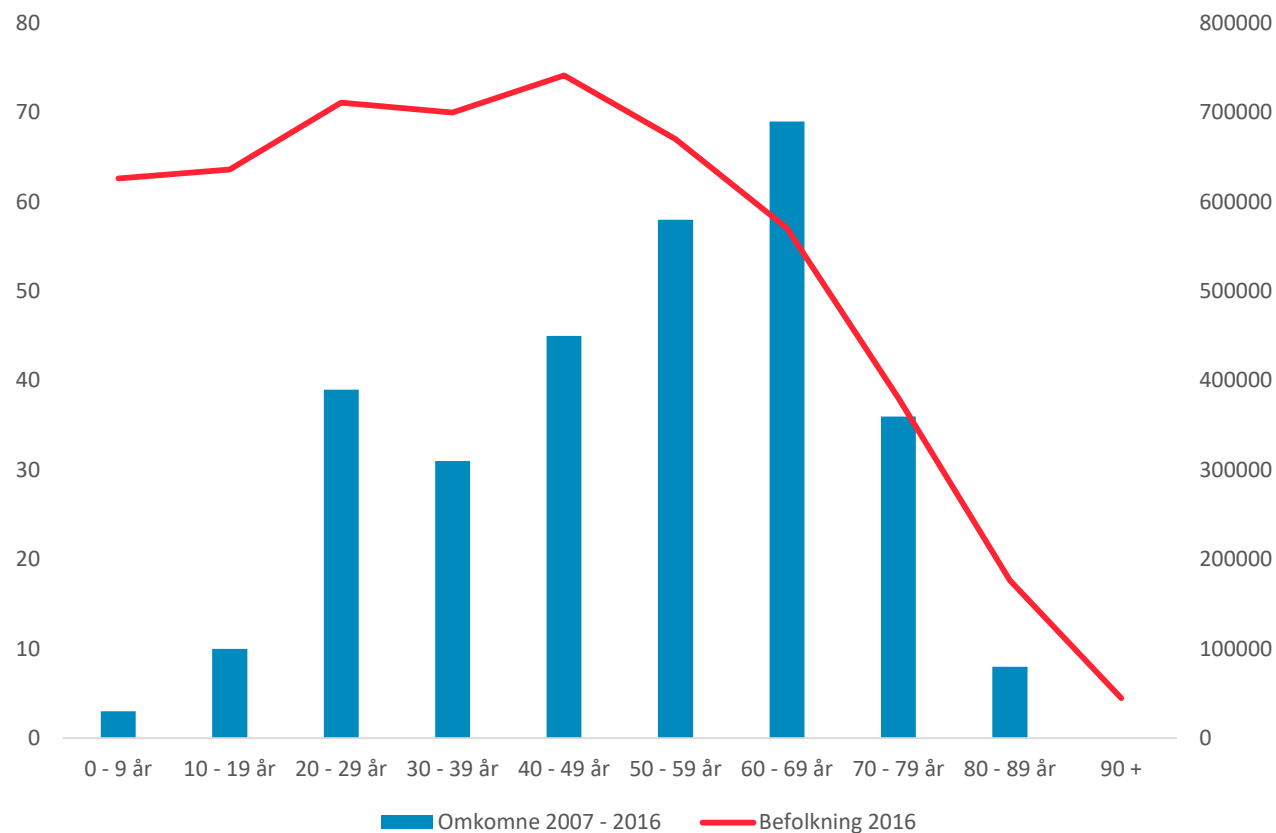

Nasjonalitet

Omkomne fordelt på alder 2007 - 2016

Den gjennomsnittlige alderen på de omkomne de siste 10 årene er 50 år.

For omkomne i 2016 var gjennomsnittsalderen 58 år.

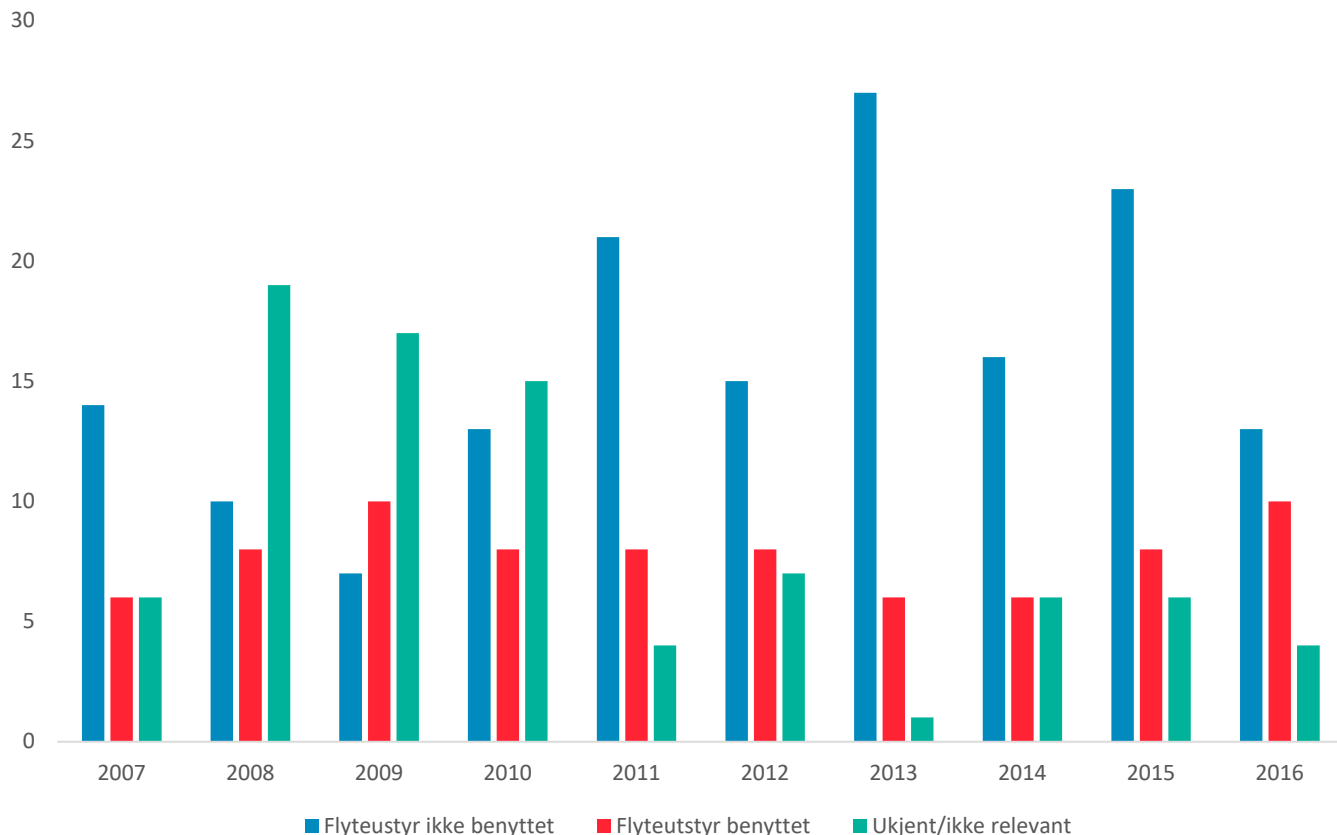

Bruk av flytevest

- Tidligere har det vært krav om at det skal være flyteutstyr tilgjengelig til alle ombord i fartøyet. Tall fra politiet viser at om lag 98 % av alle kontrollerte fartøy mellom 2010 og 2014 har godkjent flyteutstyr om bord.
- Fra 1 mai 2015 har det vært krav om at alle som er i fritidsbåter under åtte meter skal ha på egnet flyteutstyr når båten er i fart.
- Tall fra 2016 viser at av de 6705 kontrollerte var det 227 som ikke benyttet vest. Dette utgjør om lag 3 %.
- I tillegg ble det gitt 35 overtredelser for manglende båtførerbevis.
- Av de i alt 27 omkomne i 2016 var det 10 tilfeller hvor det ble registrert bruk av flytevest, og 13 tilfeller hvor den omkomne ikke hadde benyttet flytevest. (de resterende står som ukjent/ikke relevant)
- Dette viser at det ikke er nok å ha flytevest om bord!

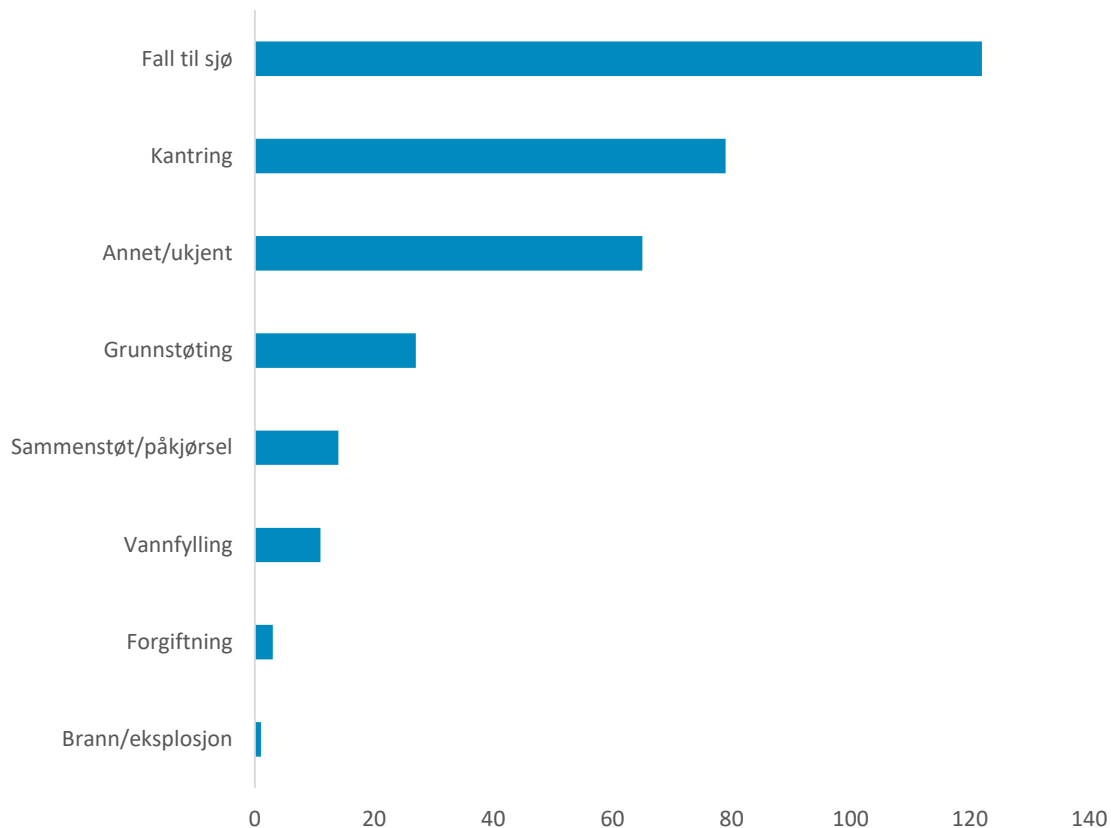
Utvikling i omkomne etter bruk av flytevest 2007 - 2016

- 24 % av de omkomne de siste ti årene benyttet flyteustyr.
- 49 % benyttet ikke flyteustyr.
- I 23 % av tilfellene er det usikkert hvorvidt vedkommende benyttet flyteustyr.
- De resterende 4 % av tilfellene var det ikke relevant for hendelsen.

Årsak til ulykkene 2007 - 2016

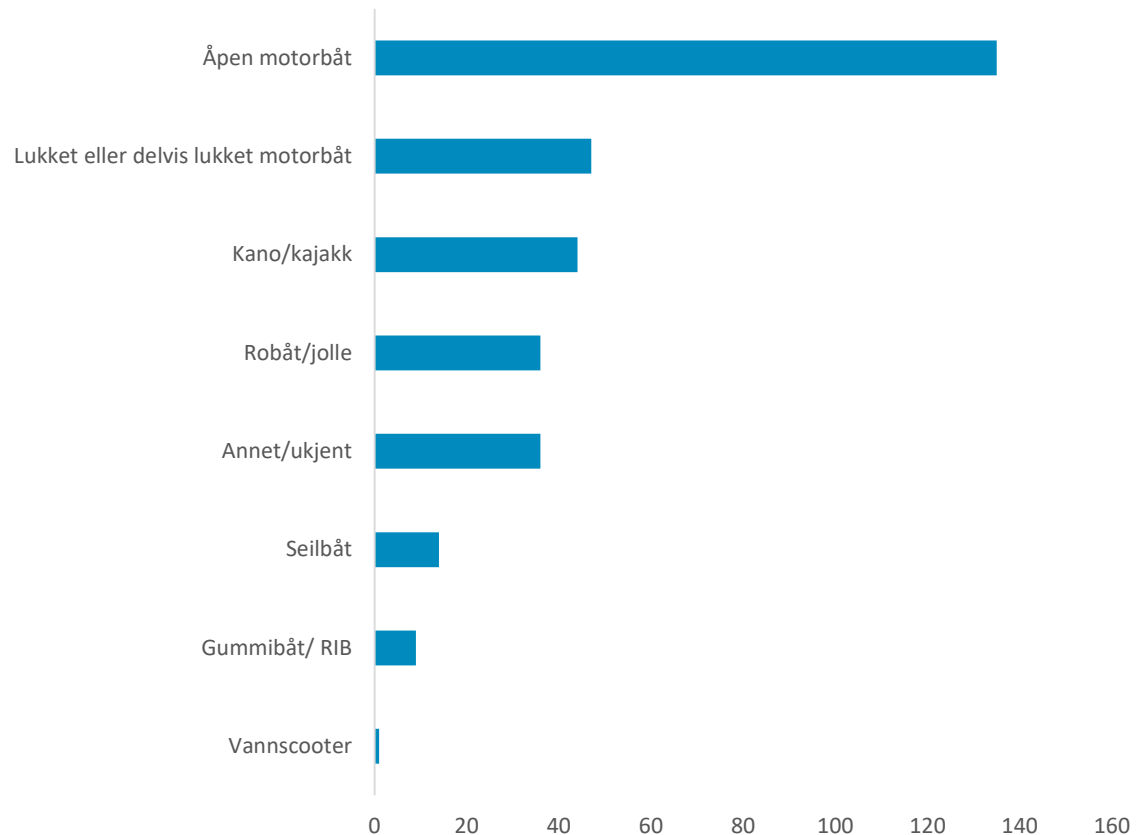

Fall til sjø utgjør om lag 38 % av alle hendelsene de siste ti årene.

Vi har også en stor andel hendelser hvor årsaken er ukjent. Dette er fordi de ofte ikke er vitner til hendelsene.

Fartøy som er involvert 2007 - 2016

Ifølge båtlivsundersøkelsen i 2011 var om lag

- 62 % av båtene motorbåter
- 20 % joller eller robåter
- 11 % kanoer eller kajaker
- 7 % seilbåter

Motorbåtene står «bare» for om lag 56 % av dødsulykkene.

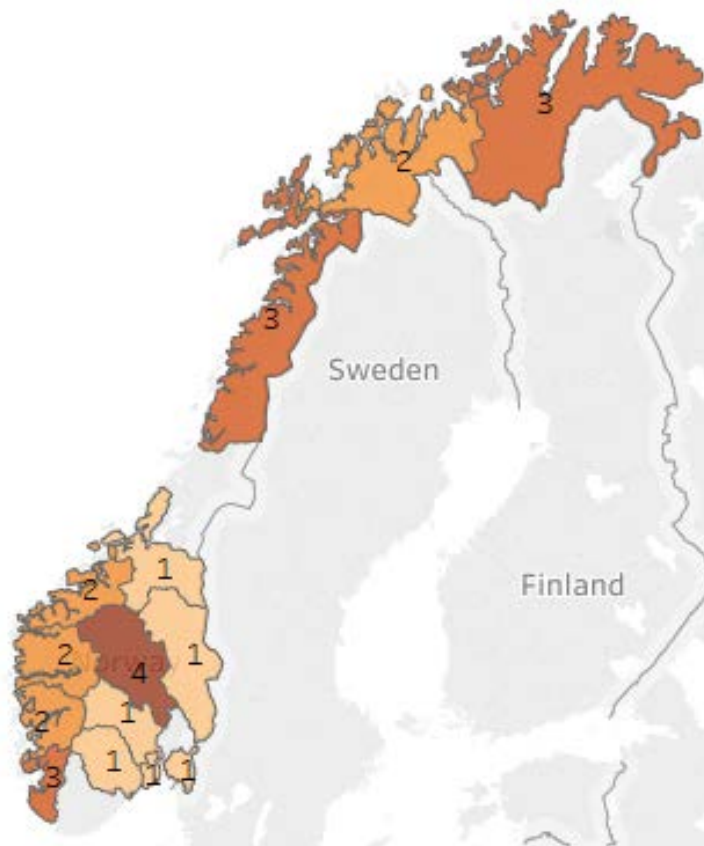

Hvor skjer ulykkene?

2007 - 2016

2016

Det er en del endringer fra år til år.

Nordland, Hordaland, og Sør-Trøndelag skiller seg ut med å ha relativt mange dødsfall i et tiårsperspektiv.

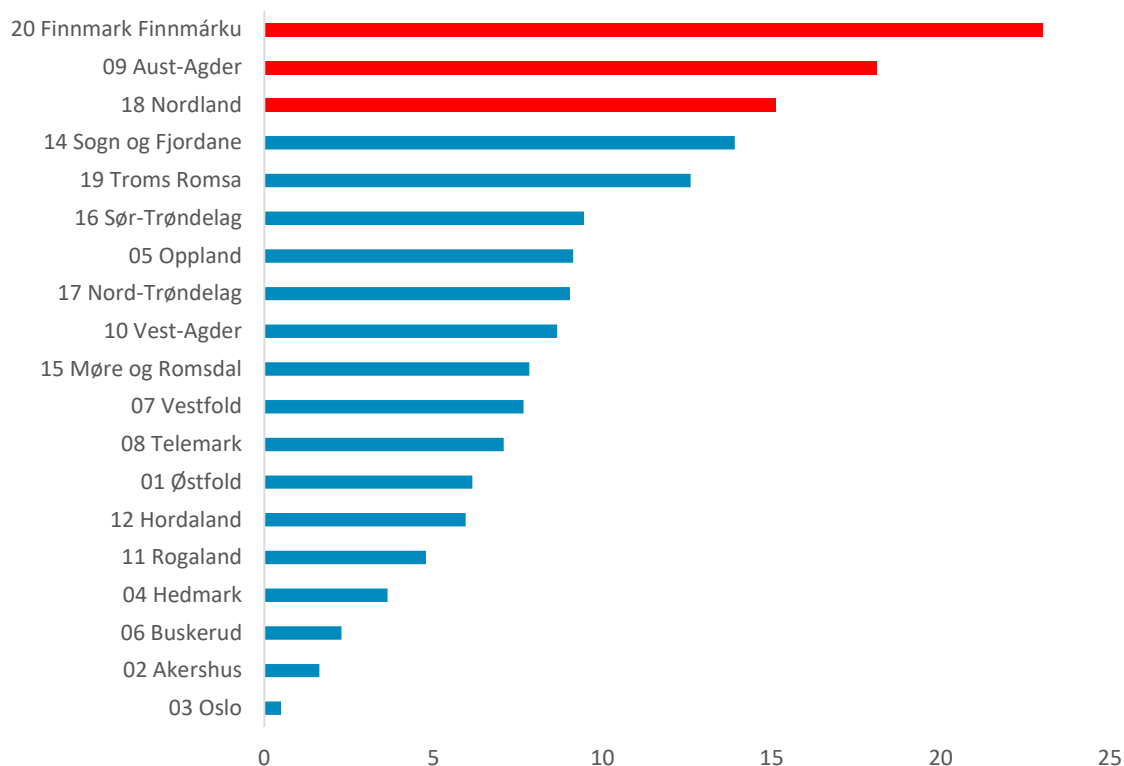
Dersom vi kontrollerer for folketallet i perioden ser listen noe annerledes ut.

Hvor skjer ulykkene – kontrollert for folketall

2007 - 2016

Antall omkomne per million eksponeringsår

Figuren viser omkomne kontrollert for folketallet de ti siste årene.

Da ser vi at Finnmark, Øst-Agder, og Nordland, har relativt flest hendelser.

Merk at andre faktorer enn folketall selvsagt vil spille inn på antallet omkomne.

Eks:

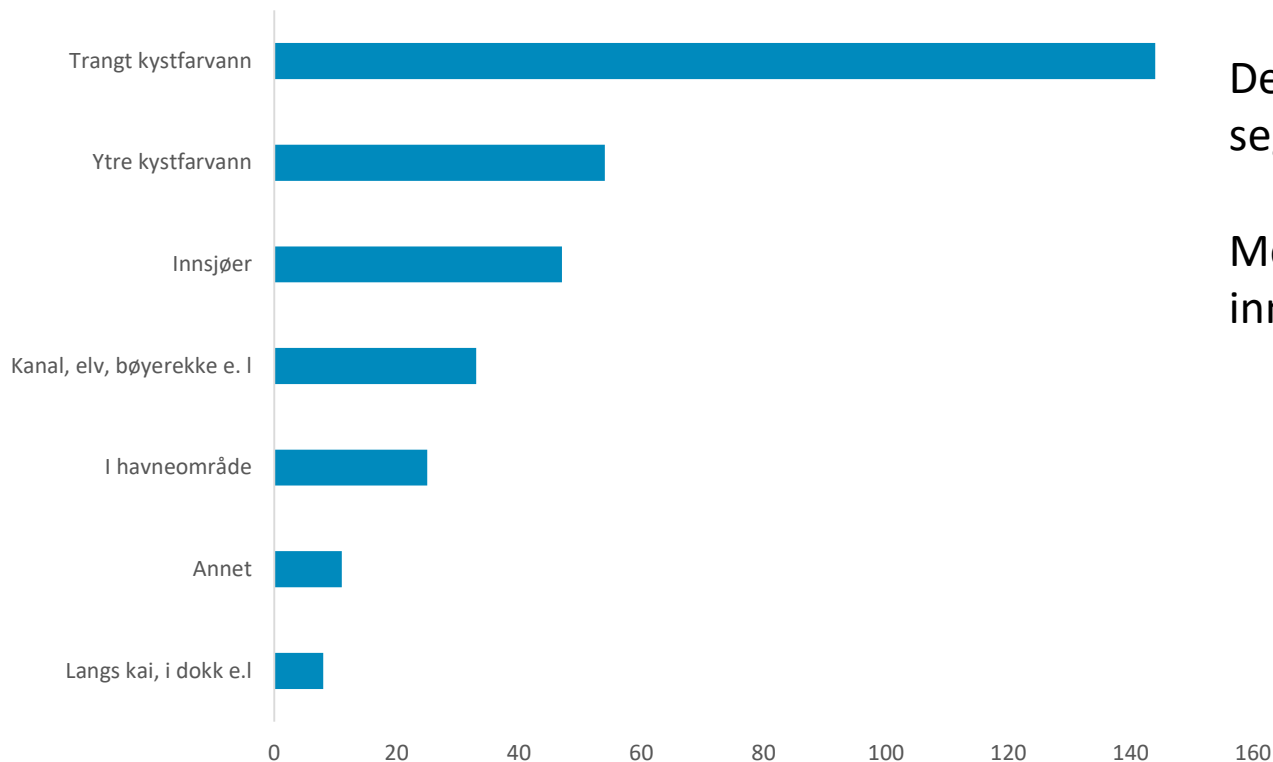
Turister som leier båt

Størrelsen på kystlinjen

Andelen av befolkningen som har og bruker båt

Hvor befinner fartøyet seg

De aller fleste dødsulykkene skjer mens fartøyet befinner seg i trangt kystfarvann, som f.eks. skjærgården.

Merk at kategorien «langs kai» er ny fra 2014, og inneholder derfor ikke så mye data enda.

Spørsmål? Ta kontakt!

- Dersom noen ønsker tilgang til datamaterialet finnes det et datauttrekk tilgjengelig på våre hjemmesider.
- Uttrekket er fra 2013 (etter overgangen til nytt system) og inneholder utvalgte variabler fra ulykkesdatabasen.
- Om noen trenger mer informasjon er det mulig å kontakt oss for bistand.